

סיור סליחות במדבר יהודה מפגיש את התלמיד עם הרוח של מדבר יהודה, עם מדבר יהודה במקורות, עם ההתמודדות של החי, הצומח והאדם עם המדבר והשפעתה על נפש האדם ועם דמותו של דוד המלך – מקים עולה של תשובה, שמדבר יהודה הוא תבנית נוף מולדתו.

ראשי פרקים להדרכת סיור סליחות במדבר יהודה:

1. המבנה הפיזי של מדבר יהודה:
 - חלוקה של מדבר יהודה ליחידות נוף
 - יצירת 'מדבר בצל גשם'
 - אפשרויות התנועה במדבר יהודה וקרבתו הרבה לירושלים
 - המדבר הוא חשוף מה שרואים זה מה שיש ולכן הוא גם חושף בתוכו נקודה חדשה, ומזמין אותנו להחשף גם.

פתיחה לסיור סליחות בנחל אוג

ברוכים הבאים לנחל אוג שבמדבר יהודה! כאן אנחנו הולכים לעבור סיור סליחות ביחד, להתחבר קצת לרוח של המקום, עם תחושות של שנה חדשה בפתח, ומחשבות חדשות אצלנו לקראתה. ואולי חשוב להתחיל עם מה שכנראה נמצא אצלכם בראש עכשיו: אבל למה דווקא כאן? למה במדבר?

בתור התחלה המדבר כשטח הוא מחייב התמודדות. מה זה אומר? תחשבו על בעל חיים שנמצא כאן, התנאים לא פשוטים בכלל, וגם אם יש לו את ההתאמות לחיים במדבר, הוא חייב להתמודד עם סכנות סביבו, מבעלי חיים אחרים, או מחסור באוכל ומים, וחייב לפתח כושר הישרדות למקום. אז אם בעל חיים במדבר חייב להתמודד, קל וחומר שאדם שמגיע לכאן חייב להתמודד. עם מה? גם עם המדבר והתנאים שלו - חם מאוד ביום וקר מאוד בלילה, גם עם סכנות והישרדות, אבל מעבר לזה, הוא צריך להתמודד עם עצמו. המדבר הוא מרחב עצום, פתוח לפני מי שעומד מולו אבל עם כמה שהוא גדול ופתוח - הוא שקט, וכביכול "ריק", שם את האדם בבועה כזאת שמחייבת אותו להתמודד עם עצמו, עם התכונות שלו, ועם המחשבות שרצות לו בראש. איך זה קשור אלינו? במקום הזה אנחנו הולכים גם להכיר את המדבר בצורה טכנית יותר, איך הוא נוצר, מה יש בו, אבל גם את ההשפעות שלו על האדם, בכמה מובנים - מתי אדם היה צריך להתמודד במדבר? הסיפור של דוד המלך למשל, וגם בהקשר אלינו, איך המדבר יעזור לנו להגיע מוכנים יותר לקראת השנה החדשה.

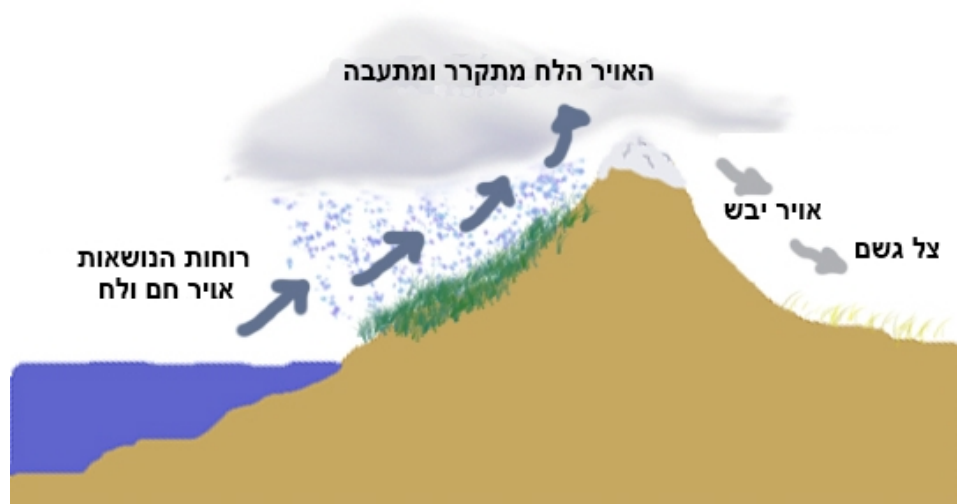
אז הדבר הראשון שנעשה זה להכיר קצת את מדבר יהודה - איפה הוא נמצא בארץ?

הגבולות:

- במזרח: הבקע - ים המלח
- במערב: קו ה-200 מ"מ (הגבול זה לא מוגדר בצורה גיאוגרפית, אלא בצורה אקלימית, וממנו מערבה רואים התיישבות מה שאין בצד המזרחי של הקו הזה).
- בצפון: גם משהו לא מוגדר שיש עליו ויכוח - ואדי ווחיתה
- בדרום: המעבר ממדבר לנגב - נחל חימר.

איך נראה המבנה של מדבר יהודה?
בואו ניזכר רגע איך המבנה הכללי של ישראל נראה: יש לנו את רצועת מישור החוף ממזרח, ורצועה שנקראת ההר המרכזי (הרי שומרון, הרי ירושלים ואם נרד עוד דרומה - הרי יהודה), ובצד המזרחי את רצועת הבקע - הקו שעליו שנמצאים הכנרת, הירדן, וים המלח. מדבר יהודה נמצא בצד המזרחי של רצועת ההר ומה שזה יוצר מבחינת הבדל בכמות המשקעים באזור זאת תופעה שנקראת מדבר בצל גשם:

מה הרעיון של התופעה הזאת? לאזור של מדבר יהודה כבר לא מגיעות כמויות גדולות של גשם, הוא מוגדר מדבר כשהכמות היא פחות מ-200 מ"מ גשם בשנה.

אופציה למתודה: מעמידים תלמיד נמוך - תלמיד גבוה - תלמיד נמוך, ועם ספוג סחוט במים מדמים שהנמוך של מישור החוף מקבל גשם, אחריו התלמיד של רצועת ההר גם מקבל גשם אבל כשמגיעים לתלמיד של מדבר יהודה הספוג כבר כמעט יבש והוא לא מקבל גשמים.

מדבר יהודה מתחלק לארבעה חלקים:

מדרגת הכפיפה, רמת המדבר, במת השוליים, ומצוקי ההעתקים.

מצוקי ההעתקים הם בעצם הנפילה הגדולה של נחלים גדולים שהתנקזו על במת השוליים, והקניונים והמפלים שלהם מופיעים על המצוקים האלו.

וכמו שקצת קשה להגדיר במדויק את הגבולות שלו, גם את המעברים בתוכו או ממנו קשה מאוד למצוא, ואין הרבה כאלו:

כביש 1 - אם שמעתם עליו, הוא מוכר ככביש המחבר את תל אביב וירושלים, אבל ממשיך לצד המזרחי עד שנפגש עם כביש 90 (הארוך ביותר שהולך מצפון ישראל לדרום). דרך הכביש הזה אפשר להגיע מצומת בית הערבה, ולנסוע לכיוון ירושלים. עוד יציאה בתוכו לכיוון ההתיישבות, הוא כביש 31 שמגיע לערד. במדבר יהודה אין הרבה כבישים, אבל הוא כן קרוב למרכז העתיק של היישוב, אזור ירושלים וחברון, וזה דבר שבהיסטוריה עזר למי שהגיע למדבר, לדעת שבמערב יש יישובים.

אז הכרנו טעימה קטנה על איך מדבר יהודה נוצר ומה האופי שלו, ואמרנו שהוא מחייב את האדם שמגיע אליו להתמודד - גם עם הטבע המיוחד שבו, וגם עם השקט שיש בו, שמשאיר את האדם בהתמודדות עם עצמו ועם המחשבות שלו. מעבר למה שנראה תוך כדי הסיור, יש לנו הזדמנות לנצל את הטיול במדבר לזמן של התמודדות עם עצמנו, גם כשאנחנו בתוך קבוצה. ההליכה במקום הזה יכולה לתת לכם זמן להבין איזה מחשבות נמצאות לכם בראש לקראת שנה חדשה, מי הייתם רוצים להיות, מה אתם רוצים לשפר בכם ותכלס הזדמנות פשוט להתכונן אליה קצת יותר, ובדרך אחרת. קחו את הנוף המשוגע שאתם מטיילים בו כלא מובן מאליו, לא כל יום נמצאים באזור כזה, ואולי הוא יעורר בכם משהו מיוחד שלא היה מגיע במקומות אחרים...